

En kulturkanon er ikke nødvendigvis national

Af Henrik Marstal

Musiker, forfatter, ph.d.-stipendiat

I *Information* den 11. marts fremlægger Morten Jacobsen en række tanker vedrørende Brian Mikkelsens forslag om at lave en kulturkanon. Blandt andet kalder han idéen for "et typisk konservativt og symbolpolitisk forsøg på at fortælle historien om 'den gode danske identitet' af i dag ved at fortælle om (d)engang."

Spørgsmålet er om det er så enkelt. Hele debatten om kulturkanonen viser nemlig, at også mange andre end konservative personer har bifaldet idéen. Og debatten viser også, at der er andet og mere på spil end det nationalidentiske aspekt, som Morten Jacobsen fokuserer på i sit indlæg.

Når det netop i disse år ser ud til at være en god idé at tænke i kanonudformninger og bruge tid på at formulere dem, er det ganske enkelt fordi det er blevet nødvendigt at gøre det. Det er der mindst to årsager til: For det første den pågående aftraditionalisering af samfundet, hvor traditionstab på godt og ondt er blevet en markant faktor både socialt og kulturelt.

For det andet den omsiggribende historieløshed, der vel ikke kun skyldes et ændret fokus i folkeskolernes historieundervisning og kulturformidling efter 1968, men også at produktionen af kulturel identitet herhjemme i stigende grad har været knyttet til transnationale udtryksformer, først og fremmest amerikansk populærkultur.

Alene af disse to årsager er det nu blevet vigtigt dels at promovere forestillingen om, at den danske, fælleskulturelle identitet er andet og mere end hvad den kollektive korttidshukommelse kan rumme af nutidig populærkultur, og dels at påvise, at kulturarven altid har præget og derfor altid vil præge den til enhver tid gældende opfattelse af hvad det vil sige at være dansk.

At kulturarven er særlig vedkommende for nulevende danskere, har også at gøre med, at nationens befolkningsgrupper i kraft af en særlig konsensusmentalitet lige siden midten af 1800-tallet har kunnet samles om en række værdiskabende 'nationale fortællinger' – fra demokratiets indførelse over 1864-nederlaget til andelsbevægelsen, og i 1900-tallet fra fagbevægelsen over besættelsen til velfærdssamfundet. Der er med andre ord en helt unik kontinuitet i den danske kulturarv, som på tværs af skiftende nationale forestillinger forbinder fortiden med nutiden.

Derfor er de mange ikke-konservatives tilslutning til en kulturkanon ikke nødvendigvis ensbetydende med, at de "hylder det nationale", sådan som Morten Jacobsen skriver. Det kunne lige så godt være, at de blot finder det af betydning at få sat ord på hvilke dele af kulturarven, der blandt medlemmerne af et dansk, kulturelt værdifællesskab har været og fortsat er blandt de mest definerende og identitetsskabende.

Og det er en pointe, som ikke kan betones nok.